בֶּן דְּרוֹסַאי (בית יוסף (ד"ה ואין נוהגין) בשם סמ"ג (לאוין סה) והגהות מיימוני (פ"ג משו כ)). [*] לוְאִם נָתַן אוֹתָם סָמוּךְ לַחֲשֵׁכָה וְלֹא קָרְמוּ פָּנֵיהֶם, (לא) אִם בְּמֵזִיד, אָסוּר עַד מוֹצָאֵי שַׁבָּת (לב) בִּכְדֵי שֶׁיַּעֲשׂוּ, וְאִם (ו) (לג) בִּשְׁוֹגֵג, מאִם אֵין לוֹ מַה יֹּאכַל מֻתָּר לוֹ לְרַדּוֹת מִמֶּנּוּ (לד) מְזוֹן שָׁלֹשׁ (ח) סְעוּדוֹת, * וְאוֹמֵר לַאֲחֵרִים שֶׁאֵין לָהֶם מַה יֹּאכְלוּ בּוֹאוּ וּרְדוּ לָכֶם מְזוֹן שָׁלֹשׁ סְעוּדוֹת. וּכְשֶׁהוּא רוֹדֶה לֹא יִרְדֶּה בְּמַרְדֵּה (פָּרוּשׁ, 'בְּרַחַת וּבַמְּזָרֶה' (ישעיה ל כד) תַּרְגּוּם מַרְדֵּה, פַּאלֶ"ה בְּלַעַ"ז) אֶלָּא בְּסַפִּין וְכֵיוֹצֵא בּוֹ, שֶׁלֹּא יַעֲשֶׂה כְּדֶרֶךְ עֲשׂוֹתָהּ בְּחֹל, נוְאִם אִי אֶפְשָׁר לִרְדּוֹת בְּשִׁנּוּי (לה) יִרְדֶּה בְּמַרְדֵּה. וְאִם נָתָנָה בְּכִדֵי שֶׁיִּקָּרְמוּ פָּנֶיהָ, כֵּיוָן דְּלֹא עָבַד אִסּוּרָא * וְצָרִיךְ שַׁבָּת הוּא (לו) רוֹדֶה כְּדַרְכּוֹ. וְשֶׁלֹּא לְצָרֵךְ הַיּוֹם, אָסוּר אֲפִלּוּ (ט) בְּשִׁנּוּי. הַגָּהָה: וְכָל זֶה בְּתַנּוּר שֶׁאֵינוֹ טוּחַ בְּטִיט (הגהות אשר"י (פ"ק מ"ה (ה)), (לז) * אֲבָל אִם הוּא טוּחַ בְּטִיט אוֹ שֶׁאֵינוֹ אוֹפֶה לְצָרֵךְ שַׁבָּת רַק לְמוֹצָאֵי שַׁבָּת דַּיָּיש לוֹ זְמַן (לח) לְאֲפוֹתוֹ מֵחָר, דְּלֹא גָּזְרִינַן בְּכִהֲאי גַּוְנָא שֶׁמָּא יְחַתֶּה (כל בו (סי' נ)): ו נוְאִם נְתָנוֹ בְּשַׁבָּת (לט) אֲפִלּוּ בְּמֵזִיד, מֻתָּר (מ) לוֹ (מא) לְרַדּוֹת קֹדֶם שֶׁיֹּאפֶה כְּדֵי שֶׁלֹּא

ל רַמְבַּ"ם בְּפֶרֶק ג' מֵהִלְכוֹת שַׁבָּת (הי"ח), מִדִּין עֲסָקִיּוֹת וְתוֹרְמוּסִים דַּף י"ח (ע"ב). מ שַׁבָּת קי"ז (ע"ב). נ רַשִׁ"ל פֶּרֶק קַמָּא דְּשַׁבָּת (ב. ד"ה אמר רב ביבי). ס שָׁם בַּגְּמָרָא (ד.).

בַּאֵר הֵיטֵב

פְּנֵי הַתַּחְתּוֹן אוֹ הָעֶלְיוֹן, אֲבָל אִם־נֶאֶפָּה בִּכְלִי צָרִיךְ שֶׁיִּקָּרְמוּ פְּנֵי הָעֶלְיוֹן וְהַתַּחְתּוֹן וְגַם מַה שֶּׁתְּחוֹכָה כְּמַאֲכַל בֶּן דְּרוֹסַאי: (ו) **בִּשְׁוֹגֵג.** וְהָא דְּלֹא קָנְסִינַן גַּם בִּשְׁוֹגֵג כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סָעִיף ח', שָׁאנֵי הָכָא כֵּיוָן דְּאֵין לוֹ מַה יֹּאכַל שָׁרֵי: (מ) **סְעוּדוֹת.** וְאִם יֵשׁ לוֹ פַּת אַחַת מְזוֹן לְשָׁלֹשׁ סְעוּדוֹת אָסוּר לְהַצִּיל לְחֶם מִשָּׁנָה, דְּעִקַּר הַתַּר בְּפַת דְּוַקָא מִשּׁוּם דְּחַיָּב לֶאֱכֹל פַּת בְּשַׁבָּת. וְאִם כֵּן שְׁאָר תַּבְשִׁילִין אָסוּר, כִּי אִם דְּאֵין לוֹ לֶאֱכֹל כְּלָל. עַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק כג):

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

ה [בשו"ע] **וְאִם נָתַן אוֹתָם סָמוּךְ לַחֲשֵׁכָה כו'.** וְכָתַב בְּשו"ת בֵּית יְהוּדָה (סי' כח) שֶׁפְּתַר לוֹמַר לְאֵינוֹ יְהוּדִי לַאֲפוֹת סָמוּךְ לַחֲשֵׁכָה וּמֻתָּר לוֹ לְרַדּוֹת כְּדַרְכּוֹ, וְדַוְקָא כְּמוֹן שָׁלֹשׁ סְעוּדוֹת אֲבָל יוֹתֵר אָסוּר אַף לוֹמַר לְאֵינוֹ יְהוּדִי, וְאִם הָאֵינוֹ יְהוּדִי מִתְעַצֵּל אוֹ לְהַכְעִיס אֵינוֹ נוֹתְנוֹ בְּפַנּוּר כִּי אִם סָמוּךְ לַחֲשֵׁכָה, אֵין לְחֹשׁ וּמֻתָּר, וְלֹא יוֹלִיכֶנּוּ יִשְׂרָאֵל אַחֵר כְּדֵי לְכֵיוָן כִּי אִם עַל יְדֵי אֵינוֹ יְהוּדִי, עַיֵּן שָׁם:

(ט) **בְּשִׁנּוּי.** דְּרִדְיַת הַפַּת שְׁבוּת הִיא:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

פָּנֶיהָ חֲיִישִׁינַן שֶׁמָּא יְחַתֶּה בַּפֶּחָלִים בְּדֵי שֶׁיִּתְבַּשֵּׁל מַה שֶּׁבְּתוֹכָהּ: **(לא) אִם בְּמֵזִיד אָסוּר.** לְרַדּוֹת, אֲפִלּוּ עַל יְדֵי שִׁנּוּי, וַאֲפִלּוּ אִם אֵין לוֹ מַה יֹּאכַל, וַאֲפִלּוּ אִם אֵינוֹ יְהוּדִי רָדָהוּ שֶׁלֹּא מִדַּעְתּוֹ (לב) אָסוּר לוֹ לֶאֱכֹל: **(לב) בִּכְדֵי שֶׁיַּעֲשׂוּ.** הֵינוּ הָאֲכִילָה, אֲבָל הָרְדִיָּה מִן הַתַּנּוּר פָּשׁוּט דְּמֻתָּר תֵּכֶף כְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת: **(לג) בִּשְׁוֹגֵג וְכוּ'.** וְהָא דְּלֹא קָנְסִינַן גַּם בִּשְׁוֹגֵג כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּסָעִיף ח' דְּלֹא מְחַלְּקִינַן שָׁם בֵּין שׁוֹגֵג לְמֵזִיד, (לג) דְּכֵיוָן דְּאֵין לוֹ פַּת אַחַר לֶאֱכֹל וְאִי אֶפְשָׁר לְקַיֵּם מִצְוַת שָׁלֹשׁ סְעוּדוֹת בְּלֹא פַּת שְׁרִי, אֲבָל תַּבְשִׁיל אֵין חִיּוּב כָּל כָּךְ לֶאֱכֹל בְּשַׁבָּת, וְאֵין הָכִי נַמִי דְּאִם אֵין לוֹ דָּבָר אַחֵר לֶאֱכֹל כְּלָל כִּי אִם אוֹתוֹ הַתַּבְשִׁיל בִּלְבַד שֶׁהִשְׁהָה בִּשּׁוֹגֵג מֻתָּר לוֹ לְאָכְלוֹ, שֶׁאָסוּר לְהִתְעַנּוֹת בְּשַׁבָּת כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סִימָן רפ"ח (ס"א). וּלְפִי זֶה דְּכָל הַהֶתֵּר הוּא מִפְּנֵי שֶׁאֵין לוֹ פַּת אַחֵר לֶאֱכֹל, (לד) אֲפִלּוּ בְּתַנּוּרִים שֶׁלָּנוּ שֶׁמְּבֹאָר לְקַמָּן בְּסָעִיף ז' שֶׁאֵין בָּהֶם מִשּׁוּם רְדִיָּה גַּם כֵּן אָסוּר לְהִסְתַּפֵּק מִן הַפַּת יוֹתֵר מִשָּׁלֹשׁ סְעוּדוֹת: **(לד) מְזוֹן שָׁלֹשׁ סְעוּדוֹת.** וְאִם בְּפַת אֶחָד שֶׁהוֹצִיא יֵשׁ בּוֹ כְּדֵי שָׁלֹשׁ סְעוּדוֹת שׁוּב אָסוּר לְרַדּוֹת, אַף עַל גַּב דְּאֵין לוֹ לְכָל סְעוּדָה כְּכָר שָׁלֵם וְלֶחֶם מִשְׁנֶה [מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק כג)]: **(לה) יִרְדֶּה בְּמַרְדֵּה.** דְּרִדְיַת הַפַּת לֹא הֲוֵי שְׁבוּת גָּמוּר אֶלָּא מִשּׁוּם עֲבָדָא דְּחל אִסּוּר, וּלְכָךְ הֵיכָא דְּאִי אֶפְשָׁר לְשִׁנּוֹת וְצָרִיךְ שַׁבָּת הוּא הִתִּירוּ: **(לו) רוֹדֶה כְּדַרְכּוֹ.** וּבְסֵפֶר אֵלִיָּה רַבָּה (ס"ק יד) כָּתַב א]דְּיֵשׁ לְהַחְמִיר (לה) כְּהַפּוֹסְקִים דִּסְבִירָא לְהוּ דַּאֲפִלּוּ נָתָנָה בְּהֶתֵּר צָרִיךְ לְהֵיוֹת הָרְדִיָּה דַּוְקָא בְּשִׁנּוּי: **(לז) אֲבָל אִם הוּא טוּחַ.** אַתְּחִלַּת הַסָּעִיף קַאֵי, דְּמַתָּר לְתַּן דְּלֹא גָּזְרִינַן שֶׁמָּא יִסְתֹּר הַטִּיט וְיִסָּתֵם, וְעַיֵּן בְּסָעִיף ז' דְּמַתָּר לְרַדּוֹת מֵהֶם בְּשַׁבָּת וְלֶאֱכֹל אֲפִלּוּ יֵשׁ לוֹ הַשָּׁלֹשׁ סְעוּדוֹת עַל שַׁבָּת, (ט) חֵיישִׁינַן שֶׁמָּא יִמְלֹךְ לֶאֱכֹל מֵהַפַּת שֶׁבַּתַּנּוּר בְּשַׁבָּת וְיִסָּתֵם כְּדֵי שֶׁיִּתְבַּשֵּׁל מִהֲרָה: **ו (לט) אֲפִלּוּ בְּמֵזִיד.** דַּהֲוָה אָמִינָא (ט) הַלְעִיטֵהוּ לָרָשָׁע וְיָמוּת קָא מְשַׁמַע לָן דְּשָׁרֵי, וְכָל שֶׁכֵּן כְּשֶׁהִדְבִּיק בְּשׁוֹגֵג דְּשָׁרֵי כְּדֵי שֶׁלֹּא יָבֹא לִידֵי אִסּוּר חֲשָׁאת: **(מ) לוֹ.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר דַּוְקָא הוּא בְּעַצְמוֹ מֻתָּר לְרַדּוֹת, (מא) אֲבָל אֲחֵרִים אֲסוּרִים לְרַדּוֹת בְּשִׁבְיִלּוֹ בֵּין כְּשֶׁהִדְבִּיק בְּמֵזִיד וּבֵין בְּשׁוֹגֵג, אֲפִלּוּ מִי שֶׁהִדְבִּיק אֶת הַפַּת (מב) אֵינָנּוּ בְּכֹחַ שֶׁיּוֹדִיעוּהוּ, דְּאֵין אוֹמְרִים לוֹ לְאָדָם עֲשֵׂה חִטָּה קֹל כְּדֵי שֶׁלֹּא יָבֹא חֲבֵרְךָ לִידֵי אִסּוּר חָמוּר, (מ) כֵּיוָן שֶׁחֲבֵרוֹ פָּשַׁע בְּמָה שֶׁהִדְבִּיק. וַאֲפִלּוּ בְּתַנּוּרִים שֶׁלָּנוּ שֶׁאֵין בָּהֶם אִסּוּר רְדִיָּה רַבָּה (ס"ק יז) דְּאָסוּר לְאַחֵר, מִשּׁוּם דְּהַבָּצָק מַקָּצָה הוּא וְאֵינוֹ רָאוּי לְטִלְטוּל. וְכָל זֶה לְעִנְיַן אֲפִיָּה, אֲבָל לְעִנְיַן בִּשּׁוּל פָּשׁוּט הוּא דְּאִם אָחַד שָׂכַח אוֹ עָבַר וְהִנִּיחַ קְדֵרָה סָמוּךְ לְהָאַשׁ צָרִיךְ גַּם אַחֵר לְסַלְקוֹ כְּדֵי שֶׁלֹּא יָבֹא חֲבֵרוֹ לִידֵי אִסּוּר, דְּכִסּוּיוֹק הַקְּדֵרָה אֵין כְּאִן אִסּוּר כְּלָל וּמִמֵּילָא יֵשׁ כָּאן מִצְוָה לְאַפּוֹרֵשֵׁי מֵאִסּוּרָא: **(מא) לְרַדּוֹת.** אֲפִלּוּ בְּמֵזִיד, (מפ) וּמִכָּל מָקוֹם אִם אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹת בְּשִׁנּוּי כְּגוֹן עַל יְדֵי סַכִּין וּכְהָאי גַּוְנָא יַעֲשֶׂה, (מג) אַף כָּל זֶה דַּוְקָא אִם לֹא

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(לב) דְּהָלֹא הָאֲפִיָּה הָיְתָה בְּאִסּוּר: **(לג)** מָגֵן אַבְרָהָם בְּסָעִיף קָטָן י"ז וְסָעִיף קָטָן כ"ג: **(לד)** מָגֵן אַבְרָהָם (שם). אַף דְּהוּא סָתָם וְכָתַב שֶׁאָסוּר יוֹתֵר מִשָּׁלֹשׁ סְעוּדוֹת, מִכָּל מָקוֹם עַל כָּרְחֵךְ שֶׁהַכַּוָּנָה דְּוַקָא הָאֲכִילָה אֲבָל הָרְדִיָּה גּוּפָא מֻתָּר דְּאִי לָאו הָכִי בְּמַאי הִתִּיר הַמְחַבֵּר לְקַמָּן (ס"ו) יוֹתֵר מִשָּׁלֹשׁ סְעוּדוֹת, וְאֵין לוֹמַר דִּלְקַמָּן מַיְרֵי דְּוַקָא שֶׁהִדְבִּיק בְּהֶתֵּר, דִּבְכֵית יוֹסֵף (ד"ה כתב רבינו ירוחם) לֹא מְשַׁמַע הָכִי, וְאַף דְּהַמָּגֵן אַבְרָהָם (שם) דִּמְיַרֵי בְּהִדְבִּיק בְּהֶתֵּר, נִרְאֶה לִי דְּשָׁם אַרַבְּנוּ יְרוּחָם לֹא אַשְׁלַחַן עָרוּךְ אִיתְּמָר, וְאִם תִּמְצֵי לוֹמַר דְּוַהוּ דְּחַק בִּדְבָרֵי הַמָּגֵן אַבְרָהָם, וְתֹאמַר דְּסִבְרָא לֵיהּ דְּמִכָּיוָן שֶׁאָסוּר לוֹ לֶאֱכֹל, מְמֵילָא הֲרְדִיָּה גַּם כֵּן אָסוּר בְּיוֹתֵר מִשָּׁלֹשׁ סְעוּדוֹת, וּלְקַמָּן מַיְרֵי הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ עַל כָּרְחֵךְ בְּהִדְבִּיק בְּהֶתֵּר דַּוְקָא, מִכָּל מָקוֹם לַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי נִרְאֶה כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְתִּי דְּכֵן מַשְׁמַע שָׁם בְּבֵית יוֹסֵף, וְצָרִיךְ עִיּוּן: **(לה)** דְּהַרְבֵּה חוֹלְקִים עַל הָרַ"ן (ב. ד"ה אמר רב ביבי) הַפֹּקֵל בָּזֶה, וְהֵינוּ הָרַמַּ"ךְ שֶׁמּוּבָא בְּכֶסֶף מִשְׁנֶה (פ"ג הי"ח) וְהָרַמְבַּ"ן

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] וּבשו"ע הרב (ס"ט) הִתִּיר לְרַדּוֹת כְּדַרְכּוֹ אִם נֹאפִית בְּהֶתֵּר, וְכֹאשֶׁאִין לוֹ פַּת אַחֶרֶת. **ב]** וּבשו"ע הרב (שם) כָּתַב שֶׁגַּם בָּזֶה הַהֶתֵּר הוּא רַק כְּשֶׁאִין לוֹ פַּת אַחֶרֶת.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

יָבֹא לְיָדֵי אִסּוּר (י) סְקִילָה: ז ע[בְּתַנּוּרִים שֶׁלָּנוּ (מב) שֶׁאֵין בָּהֶם רְדִיָּה, * מֻתָּר (מג) לְהוֹצִיא יוֹתֵר מִשָּׁלֹשׁ (יא) סְעוּדוֹת בְּסַכִּין אוֹ בְּשׁוּם דָּבָר (מד) שֶׁיִּתְחַב בּוֹ, וּמִכָּל מָקוֹם לֹא יוֹצִיא בְּרַחַת מִשּׁוּם דְּמַחֲזֵי כָּעֲבִדִין דְּחוֹל: ח פלֹא יְמַלֵּא אָדָם קְדָרָה (מה) * עֲסָסִיּוֹת (פרוש, מיני קטניות הגדלות בארץ ישראל ולא בבבל) וְתַרְמוּסִין וְיִתֵּן (מו) לְתוֹךְ (יג) הַתַּנּוּר עֶרֶב שַׁבָּת סָמוּךְ לַחֲשֵׁכָה, [*] צמִפְּנֵי שֶׁדְּבָרִים אֵלּוּ אֵינָם צְרִיכִים בְּשׁוּל רַב וְדַעְתּוֹ עֲלֵיהֶם לְאָכְלָם לְאַלְתַּר, וּמִפְּנֵי כָּךְ אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא נִתְבַּשְּׁלוּ כָּל עִקָּר הֲרֵי הֵם כִּשְׁאָר תַּבְשִׁיל שֶׁהִתְחִיל לְהִתְבַּשֵּׁל וְלֹא נִתְבַּשֵּׁל כָּל צָרְכּוֹ שֶׁאָסוּר לְהַשְׁהוֹתוֹ, קוְהוּא הַדִּין לְכִירָה וְכוֹפָח. הַגָּהּ: (מז) כְּשֶׁאֵינָן גְּרוּפִים וּקְטוּמִים וְאָפְשָׁר לְחַתּוֹת (בית יוסף (ד"ס ופסק) ומגיד משנה פרק ג' (ס"ב)). רְוְאִם עָשָׂה כֵּן אֲפִלּוּ בְּשׁוּגֵג, אֲסוּרִים לְמוֹצָאֵי שַׁבָּת (מח) עַד כְּדֵי שֶׁיֵּעָשׂוּ: ט שכֵּיוָצֵא בּוֹ לֹא יְמַלֵּא חָבִית (מט) שֶׁל (יג) מַיִם וְיִתֵּן

ע רַבֵּנוּ יְרוּחָם (נתיב יב) בְּחֶלֶק ג'.
פ שַׁבָּת י"ח (ע"ב).
צ לְפָרֵשׁ רַמְב"ם בְּפֶרֶק ג' מֵהִלְכוֹת שַׁבָּת (הי"ב).
ק הַמְפָרֵשׁ שָׁם וּבֵית יוֹסֵף (ד"ה לא תמלא).
ר בֵּית יוֹסֵף (שם) מִמַּשְׁמָעוּת הָרַמְבָּ"ם שָׁם. ש שם (יח:).

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

ח [בשו"ע] מִפְּנֵי שֶׁדְּבָרִים אֵלּוּ אֵין צְרִיכִין בְּשׁוּל רַב כו'. וְכָתַב בְּפֵנִים מְאִירוֹת חֵלֶק א' סוֹף סִימָן פ"ד שֵׁשׁ שְׁוּתָנִים הַפֵּיר שֶׁל טַיֵּא סָמוּךְ לַחֲשֵׁכָה עַל כְּלֵי הַחֶרֶשׂ וְנוֹתְנִין תְּחִתָּיו מַשְׁקֶה חָרִיף שִׁקּוֹרִין שְׁפִּירִיטוּס וְנוֹתְנִים פְּתִילָה וְדוֹלֵק כָּל הַלַּיְלָה עַד לְמָחֳרָתוֹ בְּיוֹם הַשַּׁבָּת לוֹקְחִים עַל יְדֵי אֵינוֹ יְהוּדִי הַקְּדֵרָה מֵעַל הָאֵשׁ, וְזֶה אִסּוּר גָּמוּר הוּא כְּכִירָה וְכוֹפָח שֶׁאֵינוֹ גָּרוּף וְקָטוּם וְדֵמֵי לְהָא דְּלֹא יְמַלֵּא כו', וְאֵין לוֹמַר דְּלֹא שַׁיְּךְ חִתּוּי שֶׁאֵין כָּאן גְּחָלִים אֶלָּא מַשְׁקֶה הַדּוֹלֵק, דְּהָא חָזְרִנן דְּשִׁמְרָסִין בְּתוֹךְ הַמַּשְׁקֶה הַזָּהֹב עוֹלֶה יוֹתֵר וְיֵשׁ לְחֹשׁ לְחִתּוּי, לָכֵן חַיָּבִים חֲכָמֵי הַדּוֹר לְמַחוֹת בְּיָדָם:

בֵּאוּר הַלָּכָה

אַחַר כָּךְ מָצָאתִי שֶׁגַּם הָרַ"א רָמַז לָזֶה:

ז * מֻתָּר לְהוֹצִיא יוֹתֵר מִשָּׁלֹשׁ סְעוּדוֹת. עַיֵּן בְּמֶגֶן אַבְרָהָם (ס"ק כג) שֶׁכָּתַב וְזֶה לְשׁוֹנוֹ: מִידֵי דְּהָוֵי אֲחֶרֶת עַל גַּבֵּי גְּחָלִים כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סָעִיף ה' [רַבֵּנוּ יְרוּחָם (נתיב יב)], בוּמִיירֵי בְּהִדְבִּיק בְּהָהֵר כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וְקָשֶׁה דְּמִשְּׁמַע מִינַּיהּ דְּאִי הִדְבִּיק בְּאִסּוּר דְּהַיְינוּ שֶׁלֹּא הָיָה שְׁהוּת כְּדֵי קְרִימַת פָּנִים לֹא מְהָנֵי תַּנּוּרִים שֶׁלָּנוּ אַף לְעִנְיַן הוֹצָאָה, וְאַמַּאי נְהִי דְּאָסוּר לְהִסְתַּפֵּק מֵהֶן יוֹתֵר מִשָּׁלֹשׁ סְעוּדוֹת מִפְּנֵי שֶׁנֶּאֱפָה בְּאִסּוּר וּכְמוֹ שֶׁהִסְכִּים הַמֶּגֶן אַבְרָהָם לְעֵיל בְּסָעִיף קָטָן י"ז, עַל כָּל פָּנִים הַהוֹצָאָה מִתַּנּוּר יְהֵיהָ מֻתָּר דְּהָרֵי לֹא שַׁיְּךְ רְדִיָּה בְּשֶׁלָּנוּ, וְכֵיוָן דְּצָרִיךְ לְהוֹצִיא לְצָרְכּוֹ הַשָּׁלֹשׁ סְעוּדוֹת, מִפְּנֵי הַשְּׁלִיטוּל הוּא לְצָרְכּוֹ שַׁבָּת וּמֻתָּר לְהוֹצִיא בְּשִׁבְיל זֶה כָּל הַפַּת, וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב רַבֵּנוּ יְרוּחָם מֵיירֵי בְּאֵפָן זֶה, וּבְאֻמְּת רַבֵּנוּ יְרוּחָם מֵיירֵי דַּוְקָא בְּאֵפָן זֶה, דַּהֲלֹא הוּא סְבִירָא לֵיהּ שָׁם מִקֹּדֶם דָּכָל הַסּוּגְיָא דְּשָׁכַח פַּת בַּתַּנּוּר דְּפָרֵק כָּל כִּתְבֵי (קיז:) מֵיירֵי דַּוְקָא בְּשֶׁהִדְבִּיק בְּהָהֵר, דְּבִלְאוֹ הָכִי אָסוּר לְטָעֵם כְּלָל מִן הַפַּת כְּדִין תַּבְשִׁיל שֶׁשָּׁכַח וְשָׁהָה בְּאִסּוּר [וְגַם (הָרַמַּ"ק)] [הָרַמְ"ךְ] שֶׁהוֹבִיא בְּכָסֶף מִשְׁנֶה (פ"ג הי"ח) וְהַגָּהוֹת אֲשֵׁרִ"י סוֹף פֶּרֶק קַמָּא (סי' מ) סְבִירָא לְהוּ כֵּן], וְכֵיוָן שֶׁאָסוּר לְטָעֵם מִמֶּנּוּ מִפְּנֵי אִסּוּר לְהוֹצִיאוֹ וּלְטַלְטְלוֹ לְצָרְכּוֹ חֹל וּכְמוֹ שֶׁמְּפִיק הַמֶּגֶן אַבְרָהָם. אֲבָל לְפִי דַּעַת הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ שְׁפוֹסֵק כְּהָרַ"ן (כ. ד"ה רב כיבר) וְהָרַמְבַּ"ם (פ"ג הי"ח) דַּאֲפִלּוּ בְּשֶׁהִדְבִּיק בְּאִסּוּר בְּשׁוֹגֵג הִתִּירוּ לוֹ לְגַבֵּי פַּת שֶׁיֹּאכַל מִמֶּנּוּ שֵׁשׁ סְעוּדוֹת, מִפְּנֵי שֶׁבַּתַּנּוּרִים שֶׁלָּנוּ שֶׁאֵין בָּהֶם רְדִיָּה מֻתָּר לְהוֹצִיא כָּל הַפַּת לְצָרְכּוֹ שַׁבָּת וְכַנַּ"ל. וְהַבַּיִת יוֹסֵף שֶׁכָּתַב בְּאוֹרוֹ עַל דִּבְרֵי רַבֵּנוּ יְרוּחָם קָצַת מְקֻשֶּׁה לְפִי זֶה, וְיֵשׁ לְיַשֵּׁב דְּכַוָּנָתוֹ הָעִקָּר לְהוֹכִיחַ דְּלְהָרַבֵּנוּ יְרוּחָם מֻתָּר אַף בְּיוֹתֵר מִשָּׁלֹשׁ סְעוּדוֹת, וְאַף דְּהוּא מֵיירֵי בְּהִדְבִּיק בְּהָהֵר, מִפְּיֵלֹא נִשְׁמַע לְדִיָּדַן בְּהִדְבִּיק בְּאִסּוּר דְּמֻתָּר לְהוֹצִיא אַף יוֹתֵר מִשָּׁלֹשׁ סְעוּדוֹת, (דְּחַד) [דְּכַוָּן] שָׁוֶה לְשִׁיטַת הָרַ"ן הַדִּבְּיק בְּאִסּוּר כְּמוֹ לְדִידֵיהּ בְּהִדְבִּיק בְּהָהֵר], אַף מִפְּנֵי שֶׁהוּא קָצַת דָּחֹק בִּדְבָרֵי הַמֶּגֶן אַבְרָהָם וְגַם הַפְּרִי מְגַדִּים מְבָאֲרוֹ כְּפִשְׁטֵיהּ לָכֵן הֶעְתַּקְתִּיו כְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס"ק מג) דְּוַדַּאי בְּהִדְבִּיק בְּהָהֵר. וְעַל כָּל פָּנִים נִרְאֶה לִי דַּאֲפִלּוּ הִדְבִּיק בְּאִסּוּר סָמוּךְ לְחַשֵּׁכָה וְהוּא מָקוֹם פְּסִידָא שֶׁיִּתְקַלְקֵל הַפַּת דְּמֻתָּר לְהוֹצִיא בְּלָאו הָכִי דְּעַת הָאֲלִיָּה רַבָּה (ס"ק יח) לְהַקֵּל בְּתַנּוּרֵינוּ בְּמָקוֹם פְּסִידָא אֲפִלּוּ אֵין בְּדַעְתּוֹ לֶאֱכֹל כְּלָל מִשּׁוּם זֶה, אַף הוּא מִיירֵי בְּהִדְבִּיק בְּהָהֵר, וְאָנוּ נָקֵל בְּשֶׁהִדְבִּיק בְּאִסּוּר וּכְשֶׁצָּרִיךְ לֶאֱכֹל מִמֶּנּוּ שֵׁשׁ סְעוּדוֹת כֵּן נִרְאֶה לִי:

ח * עֲסָסִיּוֹת וְתַרְמוּסִין. עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס"ק מה) דְּהוּא הַדִּין לְכָל מִינֵי קִטְנִיּוֹת כֵּן כָּתַב הַתּוֹסָפוֹת שַׁבָּת בְּרֵ"ג (סק"ז), וְגַם הַפְּרִי מְגַדִּים זָכַר כַּפָּה פְּעָמִים (א"א סק"ב) דְּלֹא נִזְכַּר הַתַּר חַיְיתָא רַק בְּבָשָׂר שֶׁהוּא קָשֶׁה וּמַפְסִיד דַּעְתָּא. וּפְלָא רְאִיתִי שֶׁהַמֶּגֶן אַבְרָהָם גַּם כֵּן צִיֵּן בְּסָעִיף קָטָן ב' וְהוּא הַדִּין לְכָל מִינֵי קִטְנִיּוֹת שֶׁמְּמָרְחִין לְהִתְבַּשֵּׁל, וּפֵרְשׁוּ אֶת דְּבָרָיו דְּרָצוֹנוֹ לוֹמַר וְלָכֵן אֲפִלּוּ בְּקְדֵרָה אִסּוּר, וְצִיֵּן עַל זֶה רַבֵּנוּ יְרוּחָם (נתיב יב ח"ג), וְעַיַּנְתִּי שָׁם הֵיטֵב וְלֹא מָשְׁמַע מִידֵי, וְקָצַת מָשְׁמַע לְהַפָּךְ, וְכֵן מַרְשַׁ"י י"ח עַמּוּד ב' דְּבִּוּר הַמַּתְחִיל הַאי קְדֵרָה חַיְיתָא עַיֵּן שָׁם, וְהָלֹא הָרַבֵּנוּ יְרוּחָם הִצְרִיךְ גַּם כֵּן דִּבְרֵי רַשְׁ"י אֵלֶּה, וְכֵן הָרַשְׁבָּ"א (שם ד"ה מאן תנא) וְהָרַ"ן (ו: ד"ה ת"ר) הֶעְתִּיקוּ לְשׁוֹן רַשְׁ"י בָּזֶה, וּמִשְּׁמַע לְכאוֹרָה דַּוְקָא מִינִים שֶׁאֵינָם קָשֶׁה הַבִּשּׁוּל כָּל כָּךְ דֵּינָן כִּקְדֵרָה חַיְיתָא. וְאוּלָם לְדִינָא אֵין לְהָקֵל דְּהַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ תָּפַס בְּשִׁיטָתוֹ בְּפֵרוּשׁ הָעֲסָסִיּוֹת כְּפֵרוּשׁ הָרַמְבַּ"ם (שם הי"ב) שֶׁהֵן כָּלֵי הַבִּשּׁוּל, וְהַבְּרִייתָא מִסַּיְעָתוֹ דְּנָקֵט לָהֶן דּוּמְיָא דְּחִבִּית שֶׁל מַיִם וְלִפְי זֶה אֵין לְהָקֵל גַּם כֵּן בְּכָל דָּבָר לְבַד מִקְּדֵרָה חַיְיתָא שֶׁעֵינֵינוּ רוֹאוֹת שֶׁעַל יְדֵי חִתּוּי מְמַהֲרוֹת לְהִתְבַּשֵּׁל אַף בַּלַּיְלָה:

בָּאֵר הֵיטֵב

ז (י) סְקִילָה. דַּוְקָא הוּא, אֲבָל אֲחֵרִים אֲסוּרִים לְרַחוֹת. רַבֵּנוּ יְרֻחָם (נתיב יב חלק ג):
ז (יא) סְעוּדוֹת. דַּוְקָא כְּשֶׁרוֹצֶה לֶאֱכֹל מִמֶּנּוּ בְּשַׁבָּת, אֲבָל אָסוּר לְהוֹצִיא לְצָרְכּוֹ חֹל. מֶגֶן אַבְרָהָם (ס"ק כב):
ח (יב) הַתַּנּוּר. וּבְטוּחַ פִּיו בְּטִיט שָׁרִי. מֶגֶן אַבְרָהָם (ס"ק כה):
ט (יג) מַיִם. אַף עַל גַּב דְּמַיִם רְאוּיִן לִשְׁהוֹת חַיִּין מִכָּל מָקוֹם אֵינָן טוֹבִים כָּל כָּךְ כְּפֵרוֹת כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סָעִיף ד', אוֹ יֵשׁ לוֹמַר דְּהָכָא אֵירֵי דַּוְקָא בְּצֵי לֵהּ לְהַדָּחָה וְאָז צְרִיכִין לִהְיוֹת חַמִּין. וּלְפִי זֶה אָסוּר לִתֵּן מַיִם לְתוֹךְ הַקְּדֵרוֹת שֶׁבַּתַּנּוּרִים אַף עַל גַּב דְּמִתְחַמֵּם שֶׁלֹּא תִּבָּקַע הַקְּדֵרָה מִכָּל מָקוֹם הָא קָבְצֵי לֵהּ לְהַדָּחָה וְחִישִׁינן שְׁמָא יִחַמֵּם

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

יִצְטָרֵךְ לְהַשְׁהוֹת עַל יְדֵי זֶה, כְּדִי שֶׁלֹּא יָבֹא עַל יְדֵי הַשְׁהָיָה לִידֵי קְרִימַת פָּנִים לְהִתְחַיֵּב עַל יְדֵי זֶה: ז (מב) שֶׁאֵין בָּהֶם רְדִיָּה. דְּמֹלֶאכֶת רְדִיָּה שַׁיָּךְ רַק בְּתַנּוּרֵיהֶם שֶׁהָיוּ מְדַבְּקִין הַפַּת בְּדָפְנֵי הַתַּנּוּר, אֲבָל בַּתַּנּוּרִים שֶׁלָּנוּ שֶׁהַפַּת מֻנַּחַת בְּשׁוּלֵי הַתַּנּוּר לֹא שַׁיָּךְ בָּהֶם רְדִיָּה: (מג) לְהוֹצִיא יוֹתֵר. וְכָתַב הַמֶּגֶן אַבְרָהָם (ס"ק כג) דַּהֲיֵינוּ כְּשֶׁהִדְבִּיק בְּהָהֵר, דְּבַתַּנּוּרִים שֶׁלָּהֶם הָיָה אָסוּר לְהוֹצִיא כָּל הַפַּת שֶׁאֵין צָרִיךְ לוֹ לְצָרְכּוֹ שַׁבָּת וְכַנַּ"ל בְּסָעִיף ה' וְעַל כָּל פָּנִים הַהוֹצָאָה מִתַּנּוּר יְהֵיהָ מֻתָּר דְּהָרֵי לֹא שַׁיָּךְ רְדִיָּה בְּשֶׁלָּנוּ, וְכֵיוָן דְּצָרִיךְ לְהוֹצִיא לְצָרְכּוֹ הַשָּׁלֹשׁ סְעוּדוֹת, מִפְּיֵלֹא הוּא הַשְׁלִיטוּל הוּא לְצָרְכּוֹ שַׁבָּת וּמֻתָּר לְהוֹצִיא בְּשִׁבְיל זֶה כָּל הַפַּת, וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב רַבֵּנוּ יְרוּחָם מֵיירֵי בְּאֵפָן זֶה, וּכְאֻמְּת רַבֵּנוּ יְרוּחָם מֵיירֵי דַּוְקָא בְּאֵפָן זֶה, דַּהֲלֹא הוּא סְבִירָא לֵיהּ שָׁם מִקֹּדֶם דָּכָל הַסּוּגְיָא דְּשָׁכַח פַּת בַּתַּנּוּר דְּפָרֵק כָּל כִּתְבֵי (קיז:) מֵיירֵי דַּוְקָא בְּשֶׁהִדְבִּיק בְּהָהֵר, דְּבִלְאוֹ הָכִי אָסוּר לְטָעֵם כְּלָל מִן הַפַּת כְּדִין תַּבְשִׁיל שֶׁשָּׁכַח וְשָׁהָה בְּאִסּוּר [וְגַם (הָרַמַּ"ק)] [הָרַמְ"ךְ] שֶׁהוֹבִיא בְּכָסֶף מִשְׁנֶה (פ"ג הי"ח) וְהַגָּהוֹת אֲשֵׁרִ"י סוֹף פֶּרֶק קַמָּא (סי' מ) סְבִירָא לְהוּ כֵּן], וְכֵיוָן שֶׁאָסוּר לְטָעֵם מִמֶּנּוּ מִפְּיֵלֹא אָסוּר לְהוֹצִיאוֹ וּלְטַלְטְלוֹ לְצָרְכּוֹ חֹל וּכְמוֹ שֶׁמְּפִיק הַמֶּגֶן אַבְרָהָם. אֲבָל לְפִי דַּעַת הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ שְׁפוֹסֵק כְּהָרַ"ן (כ. ד"ה רב כיבר) וְהָרַמְבַּ"ם (פ"ג הי"ח) דַּאֲפִלּוּ בְּשֶׁהִדְבִּיק בְּאִסּוּר בְּשׁוֹגֵג הִתִּירוּ לוֹ לְגַבֵּי פַּת שֶׁיֹּאכַל מִמֶּנּוּ שֵׁשׁ סְעוּדוֹת, מִפְּיֵלֹא בַּתַּנּוּרִים שֶׁלָּנוּ שֶׁאֵין בָּהֶם רְדִיָּה מֻתָּר לְהוֹצִיא כָּל הַפַּת לְצָרְכּוֹ שַׁבָּת וְכַנַּ"ל. וְהַבַּיִת יוֹסֵף שֶׁכָּתַב בְּאוֹרוֹ עַל דִּבְרֵי רַבֵּנוּ יְרוּחָם קָצַת מְקֻשֶּׁה לְפִי זֶה, וְיֵשׁ לְיַשֵּׁב דְּכַוָּנָתוֹ הָעִקָּר לְהוֹכִיחַ דְּלְהָרַבֵּנוּ יְרוּחָם מֻתָּר אַף בְּיוֹתֵר מִשָּׁלֹשׁ סְעוּדוֹת, וְאַף דְּהוּא מֵיירֵי בְּהִדְבִּיק בְּהָהֵר, מִפְּיֵלֹא נִשְׁמַע לְדִיָּדַן בְּהִדְבִּיק בְּאִסּוּר דְּמֻתָּר לְהוֹצִיא אַף יוֹתֵר מִשָּׁלֹשׁ סְעוּדוֹת, (דְּחַד) [דְּכַוָּן] שָׁוֶה לְשִׁיטַת הָרַ"ן הַדִּבְּיק בְּאִסּוּר כְּמוֹ לְדִידֵיהּ בְּהִדְבִּיק בְּהָהֵר], אַף מִפְּנֵי שֶׁהוּא קָצַת דָּחֹק בִּדְבָרֵי הַמֶּגֶן אַבְרָהָם וְגַם הַפְּרִי מְגַדִּים מְבָאֲרוֹ כְּפִשְׁטֵיהּ לָכֵן הֶעְתַּקְתִּיו כְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס"ק מג) דְּוַדַּאי בְּהִדְבִּיק בְּהָהֵר. וְעַל כָּל פָּנִים נִרְאֶה לִי דַּאֲפִלּוּ הִדְבִּיק בְּאִסּוּר סָמוּךְ לְחַשֵּׁכָה וְהוּא מָקוֹם פְּסִידָא שֶׁיִּתְקַלְקֵל הַפַּת דְּמֻתָּר לְהוֹצִיא בְּלָאו הָכִי דְּעַת הָאֲלִיָּה רַבָּה (ס"ק יח) לְהַקֵּל בְּתַנּוּרֵינוּ בְּמָקוֹם פְּסִידָא אֲפִלּוּ אֵין בְּדַעְתּוֹ לֶאֱכֹל כְּלָל מִשּׁוּם זֶה, אַף הוּא מִיירֵי בְּהִדְבִּיק בְּהָהֵר, וְאָנוּ נָקֵל בְּשֶׁהִדְבִּיק בְּאִסּוּר וּכְשֶׁצָּרִיךְ לֶאֱכֹל מִמֶּנּוּ שֵׁשׁ סְעוּדוֹת כֵּן נִרְאֶה לִי:

ח * עֲסָסִיּוֹת וְתַרְמוּסִין. עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס"ק מה) דְּהוּא הַדִּין לְכָל מִינֵי קִטְנִיּוֹת כֵּן כָּתַב הַתּוֹסָפוֹת שַׁבָּת בְּרֵ"ג (סק"ז), וְגַם הַפְּרִי מְגַדִּים זָכַר כַּפָּה פְּעָמִים (א"א סק"ב) דְּלֹא נִזְכַּר הַתַּר חַיְיתָא רַק בְּבָשָׂר שֶׁהוּא קָשֶׁה וּמַפְסִיד דַּעְתָּא. וּפְלָא רְאִיתִי שֶׁהַמֶּגֶן אַבְרָהָם גַּם כֵּן צִיֵּן בְּסָעִיף קָטָן ב' וְהוּא הַדִּין לְכָל מִינֵי קִטְנִיּוֹת שֶׁמְּמָרְחִין לְהִתְבַּשֵּׁל, וּפֵרְשׁוּ אֶת דְּבָרָיו דְּרָצוֹנוֹ לוֹמַר וְלָכֵן אֲפִלּוּ בְּקְדֵרָה אִסּוּר, וְצִיֵּן עַל זֶה רַבֵּנוּ יְרוּחָם (נתיב יב ח"ג), וְעַיַּנְתִּי שָׁם הֵיטֵב וְלֹא מָשְׁמַע מִידֵי, וְקָצַת מָשְׁמַע לְהַפָּךְ, וְכֵן מַרְשַׁ"י י"ח עַמּוּד ב' דְּבִּוּר הַמַּתְחִיל הַאי קְדֵרָה חַיְיתָא עַיֵּן שָׁם, וְהָלֹא הָרַבֵּנוּ יְרוּחָם הִצְרִיךְ גַּם כֵּן דִּבְרֵי רַשְׁ"י אֵלֶּה, וְכֵן הָרַשְׁבָּ"א (שם ד"ה מאן תנא) וְהָרַ"ן (ו: ד"ה ת"ר) הֶעְתִּיקוּ לְשׁוֹן רַשְׁ"י בָּזֶה, וּמִשְּׁמַע לְכאוֹרָה דַּוְקָא מִינִים שֶׁאֵינָם קָשֶׁה הַבִּשּׁוּל כָּל כָּךְ דֵּינָן כִּקְדֵרָה חַיְיתָא. וְאוּלָם לְדִינָא אֵין לְהָקֵל דְּהַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ תָּפַס בְּשִׁיטָתוֹ בְּפֵרוּשׁ הָעֲסָסִיּוֹת כְּפֵרוּשׁ הָרַמְבַּ"ם (שם הי"ב) שֶׁהֵן כָּלֵי הַבִּשּׁוּל, וְהַבְּרִייתָא מִסַּיְעָתוֹ דְּנָקֵט לָהֶן דּוּמְיָא דְּחִבִּית שֶׁל מַיִם וְלִפְי זֶה אֵין לְהָקֵל גַּם כֵּן בְּכָל דָּבָר לְבַד מִקְּדֵרָה חַיְיתָא שֶׁעֵינֵינוּ רוֹאוֹת שֶׁעַל יְדֵי חִתּוּי מְמַהֲרוֹת לְהִתְבַּשֵּׁל אַף בַּלַּיְלָה:

שַׁעַר הַצִּיּוּן

ז (מג) דְּבִלְאוֹ הָכִי דַּעַת הָרַא"מ [וְהוּבָא בְּדַרְכֵי מֹשֶׁה (אות ב) וּבְהַגָּ"א] (פט"ז אות קלט) לְהַקֵּל בְּרֶחֶת עַל יְדֵי יִשְׂרָאֵל: ח (מז) אֲחֵרוֹנִים: (מח) מֶגֶן אַבְרָהָם (ס"ק כה):

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א) וּלְשׁוֹן שו"ע הָרַב (ס"י) הוּא: בְּמֶה דְּבָרִים אֲמוּרִים כְּשֶׁדַּעְתּוֹ לֶאֱכוֹל בְּשַׁבָּת מֵהַפַּת שֶׁמּוֹצִיא אע"פ שֶׁאֵינוֹ צָרִיךְ לָהּ ש"שׁ לוֹ אַחֶרֶת, אֲבָל אִם אֵין דַּעְתּוֹ לֶאֱכוֹל מִמֶּנָּה כְּלָל אֲפִלּוּ לְאַחַר זְמַן הַרְבֵּה אֵין לְהַחְמִיר שֶׁמָּא יִצְטָרֵךְ לָהּ [וְלֹא הִזְכִּיר הַיְתֵּר לְהוֹצִיאָהּ הַכֹּל כְּשֶׁרוֹצֶה לֶאֱכוֹל רַק מִקְצָת מִמָּה שֶׁהוֹצִיא]. **ב)** וּבְשו"ע הָרַב (ס"ט) כָּתַב ג"כ דְּמִיירֵי בְּהִדְבִּיק בְּהֵיתֵר.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

(ג) לְתוֹךְ הַתַּנּוּר (נא) עָרֵב שַׁבָּת עִם חַשֵּׁכָה, וְאִם עָשָׂה כֵּן אֲסוּרִים לְמוֹצָאֵי שַׁבָּת בִּכְדֵי שֶׁיֵּעָשׂוּ:

רנה הֲכָנַת הָאֵשׁ קֹדֶם הַכְנָסַת שַׁבָּת. וּבוֹ ג׳ סְעִיפִים:

א [*] (א) [א]אֵין עוֹשִׂין מְדוּרָה מַעֲצִים סָמוּךְ לַחֲשֵׁכָה (ב) עַד שֶׁיְּצִית בָּהֶן הָאוּר בְּעִנְיָן שֶׁתְּהֵא הַשַּׁלְהֶבֶת עוֹלָה מֵאֵלֶיהָ (ג) [ב]בְּלִי סִיּוּעַ עֲצִים אֲחֵרִים, וְאִם הוּא עֵץ יְחִידִי [ג]צָרִיךְ שֶׁיֶּאֱחֹז הָאוּר (ד) בְּרֹב עָבְיוֹ וּבְרֹב הָקֹפוֹ. [ד]וְאִם לֹא הָדְלִיקָה כָּל כָּךְ, (ה) אָסוּר לֵהָנוֹת בָּהּ (ו) בְּשַׁבָּת גּוּפָהּ שֶׁמָּא יְחַתֶּה בָּהּ וְיָנִיד הָעֵצִים בְּדֵי שֶׁתַּעֲלֶה הַשַּׁלְהֶבֶת. (ו) וּכְשֶׁהִדְלִיקָה (ז) [ה]יָכוֹל (ג) לְהִתְחַמֵּם בְּנֶגְדָּהּ בְּשַׁבָּת וּלְהִשְׁתַּמֵּשׁ לְאוֹרָהּ, בֵּין אִם הִיא עַל גַּבֵּי קַרְקַע אוֹ עַל גַּבֵּי הַמְּנוֹרָה, (ח) וַאֲפִלּוּ הִיא מִדְבָרִים שֶׁאֵין עוֹשִׂין מֵהֶם פְּתִילָה לְשַׁבָּת:

ב [ו]יֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁבְּפָחָמִין אֲפִלּוּ לֹא אָחֲזוּ בָּהֶם הָאוּר אֶלָּא כָּל שֶׁהוּא שָׁרֵי, מִפְּנֵי שֶׁהֵם דּוֹלְקִים וְהוֹלְכִים:

ג [ז]מְדוּרָה (ט) שֶׁל זָפֶת וְשֶׁל גְּפְרִית (י) וְשֶׁל קַשׁ וּגְבָבָא, אֲפִלּוּ לֹא אָחֲזוּ בָּהֶם הָאוּר אֶלָּא כָּל שֶׁהוּא שָׁרֵי, וְכֵן מְדוּרָה שֶׁל קָנִים וְשֶׁל גַּרְעִינֵי תְּמָרִים (יא) [ח]כְּשֶׁהֵם מְפֻזָּרִים, אֲבָל אִם הֵקָּנִים אֲגֻדּוֹת וְהַגַּרְעִינִים בְּסַל, צְרִיכִים שֶׁיְּצִית בָּהֶם הָאוּר עַד שֶׁתְּהֵא הַשַּׁלְהֶבֶת עוֹלָה מֵאֵלֶיהָ. [ט]וְיֵשׁ אוֹמְרִים בְּהֶפֶךְ:

בֵּאֵר הֵיטֵב

א (ס) **בְּשַׁבָּת.** פֵּרוּשׁ אֲפִלּוּ הִדְלִיקָה אַחַר כָּךְ לְגַמְרֵי. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ב): (ב) **בְּשִׁשּׁוּר.** פֵּרוּשׁ קֹדֶם הַשַּׁבָּת: (ג) **לְהִתְחַמֵּם.** וּמִכָּל מָקוֹם אֵין לֵישֵׁב סָמוּךְ אַצֵּל זַנְבוֹת הָאוּדִים, כִּי יֵשׁ לָחֹשׁ שֶׁיּוּגַּע בָּהֶם בְּדֵי שֶׁיְּכַוְּנִירוּ הַיֹּכֶד שֶׁיְּכַוְּנִירוּ בְּדַרְכּוֹ שֶׁעוֹשִׂין בְּמְדוּרָה שְׁמְהַפְּכִין שֶׁלֹּא תִּכְבֶּה. ש״ז סִימָן רע״ה סָעִיף קָטָן ו׳ עַיֵּן שָׁם:

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

א [בשו״ע] אֵין עוֹשִׂין מְדוּרָה מֵעֵצִים כו׳. וְכָתַב בְּרַבֵּנוּ יוֹסֵף (סק״א) בְּשֵׁם הָרַב מַהֲרַ״י מוּלְכּוֹ בִּתְשׁוּבָה כָּתַב יֵשׁ שְׁמִי שֶׁעוֹשֶׂה מַעֲרֶכֶת עֵצִים וּמַדְלִיק מֵרָחוֹק חֻבַּל אָרֹךְ וּכְשֶׁמַּגִּיעָה הָאֵשׁ אֵצֶל הַמַּעֲרֶכֶת בּוֹעֶרֶת בְּעֵצִים [אם] מֻתָּר לִקַּח מֵהֶם אוֹ לְהוֹסִיף, [וְהָעֲלָה שָׁם דְּמֻתָּר] וְאֵין כָּאן לֹא מִשּׁוּם מְכַבֶּה וְלֹא מִשּׁוּם מַבְעִיר. וְכֵן כָּתַב הַשּׁוּר סִימָן תק״ב מְדוּרָה הָעֲשׂוּיָה מֵעֵצִים דַּקִּים מֻתָּר לְהַסִּיר מֵהֶם כָּל זְמַן שֶׁלֹּא אָחֲזוּ בָּהֶם הָאוּר, וְעַיֵּן בְּבֵית יוֹסֵף שָׁם (ד״ה וּמַה שֶּׁכָּתַב הָרַב מְדוּרָה) וְהוּא הַדִּין הָכָא, וּבְוַדַּאי דְּמִירֵי דְּלֵיכָּא מְשׁוּם מַקָּצָה עַיֵּן שָׁם:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

חַיִּים וְהָיָה רָאוּי לִהְיוֹת דִּינָם כְּפֵרוֹת הַנֶּאֱכָלִים חַיִּים לְעֵיל בְּסָעִיף ד׳, (מו) מִכָּל מָקוֹם אֵינָם טוֹבִים כָּל כָּךְ כְּפֵרוֹת וּמִנְהֲגֵי לָהֶם הַחְמוּם הַרְבֵּה וְיֵשׁ בָּהֶם גְּזֵרַת חִתּוּי: (נ) [ל]**תּוֹךְ הַתַּנּוּר.** וּבַתַּנּוּר שֶׁלָּנוּ כְּשֶׁהוּא גָּרוּף וְקָטוּם אוֹ כְּשֶׁהוּא טוּחַ בְּטִיט שָׁרֵי, וְכַנַּ״ל: (נא) **עָרֵב שַׁבָּת עִם חֲשֵׁכָה.** אֶלָּא אִם כֵּן יֵשׁ שְׁהוּת שֶׁיִּתְחַמֵּמוּ (מז) קֹדֶם בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת, (מח) אַף שֶׁלֹּא יִתְחַמֵּמוּ כָּל צָרְכָּן. (מט) וְכֵן אָסוּר לִתֵּן מַיִם לְתוֹךְ הַקְּדֵרוֹת שֶׁבַּתַּנּוּרִים עֶרֶב שַׁבָּת עִם חֲשֵׁכָה, אַף עַל גַּב דְּמִתְבַּשְּׁלִין רַק שֶׁלֹּא יִפָּקַע הַקְּדֵרָה מֵהֶחֹם שֶׁבַּתַּנּוּר וּלְמַאי יְחָתֶּה, מִכָּל מָקוֹם הָא הַדֶּרֶךְ הוּא שֶׁמַּדִּיחַ בָּהֶם הַכֵּלִים וְחַיְישִׁינַן שֶׁמָּא יְחָתֶּה בְּהַתַּנּוּר כְּדֵי שֶׁיִּתְחַמְּמוּ הַמַּיִם, וּלְכָךְ צָרִיךְ לִזָּהֵר לִתֵּן שֶׁיִּתְחַמְּמוּ בְּמִקְצָת מַבְעוֹד יוֹם:

א (א) **אֵין עוֹשִׂין מְדוּרָה וְכוּ׳.** וְהוּא הַדִּין אִם רוֹצֶה לְהַסִּיק אֶת הַתַּנּוּר שֶׁל בֵּית הַחֹרֶף נַמִּי דִּינוֹ כִּמְדוּרָה, אֶלָּא אִם כֵּן הַתַּנּוּר טוּחַ בְּטִיט דְּאָז שָׁרֵי [תּוֹסָפְתָּא שַׁבָּת (סק״א)], וּמַשְׁמַע דְּאִם יֵשׁ שְׁעוּר סָמוּךְ לַחֲשֵׁכָה שֶׁתְּהֵא שַׁלְהֶבֶת עוֹלָה מֵאֵלֶיהָ, שֶׁפִּיר דָּמֵי אַף בְּתַנּוּר שֶׁאֵינוֹ טוּחַ בְּטִיט. וּמִכָּל מָקוֹם נִרְאֶה לִי דִּלְכַתְּחִלָּה נָכוֹן לְמִנַּע מֵהַסָּק סָמוּךְ לַחֲשֵׁכָה אַף בְּאֹפֶן זֶה אֶלָּא יִרְאֶה שֶׁיִּהְיֶה אַף גְּמַר הַהַסָּק בְּחֹל, דְּמָצוּי הוּא שֶׁנִּשְׁאָר אַחַר כָּךְ הָאוּדִים בַּתַּנּוּר (ס) וּמַכְרָח הוּא לְכַבּוֹתָן לְבַסּוֹף עַל יְדֵי אֵינוֹ יְהוּדִי כְּדֵי שֶׁלֹּא יִתְקָרֵר הַתַּנּוּר אִם יַמְתִּין עַד שֶׁיִּכְלוּ לְגַמְרֵי, וְאֵינוֹ נָכוֹן לְהָבִיא עַצְמוֹ לָזֶה לְכַתְּחִלָּה. וְאֵינוֹ דּוֹמֶה לְהָא שֶׁמַּתִּירִין לְהַסִּיק בְּשַׁבָּת עַל יְדֵי אֵינוֹ יְהוּדִי לְכַתְּחִלָּה בַּמְּדִינוֹת הַקָּרוֹת, דְּהָתָם אֵין לוֹ עֵצָה אַחֶרֶת דְּמַה שֶּׁהִסִּיק אָתְמוֹל כְּבָר נִתְקָרֵר, אֲבָל הָכָא הֲרֵי יָכוֹל לְהַסִּיק מִקֹּדֶם, אִם לֹא שֶׁהָיָה אָנוּס בָּזֶה: (ב) **עַד שֶׁיְּצִית וְכוּ׳.** דְּאִי לָאו הָכִי חַיְישִׁינַן שֶׁמָּא יְחָתֶּה וְיָנִיד הָעֵצִים

שַׁעַר הַצִּיּוּן

מז (מו) מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק כו) בְּתַרְוִיץ קָאָה, וְאַף דְּתַרְוִיץ עוֹד תַּרְוִיץ הָעִקָּר כְּתַרְוִיץ קָאָה דְּכֵן מוּכָח בְּמָרְדְּכַי (פ״ג סי׳ ש) [הַגָּהַ״ז (קו״א סק״ג), עַיֵּן שָׁם שֶׁהֵבִיא עוֹד רְאָיוֹת]: (מז) פְּרִי מְגַדִּים (א״א סי׳ תנ״ג ס״ק מ״א): (מח) הֵיינוּ לְפִי מַה שֶּׁפָּסַק הָרַב לְעֵיל בְּרנ״ג (ס״א) דְּבִתְבַשִּׁיל לֹא בְּעֵינַן שִׁיִּתְבַּשֵּׁל כָּל צָרְכּוֹ וְכֵן הוּא הַדִּין בְּחַמִּין כִּדְאִיתָא בְּגֵמָרָא (לז:), [א]וְהַשְׁעוּר בָּזֶה עַיֵּן לְעֵיל בְּבֵאוּר הֲלָכָה בְּרנ״ג בְּסָעִיף א׳ (ד״ה ונהגו להקל): (מט) מָגֵן אַבְרָהָם (שם). וְאַף דְּאֵלֶיהָ רָבָּה (ס״ק כב) מְצַדֵּד לוֹמַר דְּלַהֲדָחָה לֹא חַיְישִׁינַן שֶׁמָּא יְחָתֶּה, כַּמָּה אַחֲרוֹנִים הָעְתִּיקוּ דִּבְרֵי הַמָּגֵן אַבְרָהָם לַהֲלָכָה. [ב]וְאִפְשָׁר דִּבְשַׁעַת הַדְּחָק אִם שָׁכַח לְתֵּן מִקֹּדֶם יָכוֹל לִסְמֹךְ עַל זֶה אַף שֶׁיִּתֵּן קֹדֶם שְׁקִיעַת הַחַמָּה:

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: **א]** בשו״ע הרב (סט״ו) כתב שהשיעור הוא שיוכלו להתחמם חצי חימומם מבעוד יום. **ב]** ובשו״ע הרב (סט״ו) כתב: ואם עבר ונתן אפילו בשוגג ולא נתחממו שליש חימומם מבעוד יום אסור אפילו להדיח בהם כלים עד למוצאי שבת בכדי שיעשו (ומכל מקום אם נתנם שם קודם שהוסק התנור אפשר שיש להקל אם היה שוגג). וראה בסוף סימן רנ״ט שכתב לגבי נתינת מים לקדרה שבתנור: אפילו נתנם בערב שבת סמוך לחשכה אחר שהוסק התנור אסור ליהנות מהם עד למוצאי שבת בכדי שיעשו. **ג]** ובשו״ע הרב (סי׳ עה״ס ס״ו) אסר להתחמם בסמוך לזנבות האודים. **ד]** ובשו״ע הרב (ס״ד) הביא רק את הדעה הראשונה שבשו״ע, וביאר בקונטרס אחרון (סק״א) שגם השו״ע סובר כדעה זו להלכה.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah